

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра політології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан філософського факультету
Іван КАРПЕНКО
“ _____ 2025 р.”

Робоча програма навчальної дисципліни

Прикладна політологія. Політичний аналіз, прогнозування та оцінка ризиків

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти	бакалавр
галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)
спеціальність	<u>052 Політологія</u> (шифр і назва)
освітня програма	<u>Політологія</u> (шифр і назва)
вид дисципліни	за вибором (обов'язкова/за вибором)
факультет	<u>філософський</u>

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою філософського факультету
від 30 червня 2025 року, протокол № 5

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Рубанов Віктор Володимирович – доктор політичних наук, професор
кафедри політології.

Програму схвалено на засіданні кафедри політології

Протокол від 27 червня 2025 року № 16

Завідувач кафедри політології

Олександр ФІСУН

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Політичні технології та аналіз
політики»

Гарант освітньо-професійної програми

Тетяна КОМАРОВА

Програму погоджено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол № 10 від 19 червня 2025 року

Голова науково-методичної
комісії філософського факультету

Сергій ГОЛІКОВ

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Прикладна політологія. Політичний аналіз, прогнозування та оцінка ризиків» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 052 Політологія.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: засвоєння студентами теоретичних засад та практичних форм прикладної роботи політолога у сфері аналізу політики та прийняття політичних рішень, ознайомлення студентів з інструментальними можливостями та обмеженнями політично аналізу у дослідженні процесу підготовки, прийняття та реалізації політичних рішень.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

1.3. Кількість кредитів 5

1.4. Загальна кількість годин 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
32 год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	8 год.
Лабораторні заняття	
не передбачені	не передбачені
Самостійна робота	
86 год.	132 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
не передбачені	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна:

ЗК 03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 08. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ФК 02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

ФК 03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

ФК 04. Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

ФК 05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

ФК 06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

ФК 07. Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

ФК 08. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

ФК 09. Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефакхівців.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна:

ПРН 03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.

ПРН 05. Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ПРН 09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

ПРН 10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

ПРН 11. Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

ПРН 12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

ПРН 13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

ПРН 14. Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

ПРН 15. Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

ПРН 16. Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.

1.8. Пререквізити:

Відповідно до структурно-логічної схеми освітньої програми, вивченню дисципліни передують обов'язково засвоєння студентами теоретико-методологічних засад політології як цілісної системи наукових знань та наукових рівнів дослідження політичних проблем: ОК – 9 Основи вищої математики, ОК – 12 Теорія ймовірностей, ОК -14 Вступ до політології, ОК 15. Історія політичної думки, ОК -19 Політична теорія, ВБ 2.1 Методологія і методи політичних досліджень.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Природа політології, політичного аналізу та політичного прогнозування в науковому дослідженні та практичному вирішенні політико-управлінських проблем.

Тема 1. Міждисциплінарна, інтегративна, багаторівнева природа та предмет політології, політичного аналізу та політичного прогнозування.

Витоки та причини інституціоналізації політології як міждисциплінарної, багаторівневої наукової дисципліни. Етапи становлення знання про політичне. Перші кафедри, відділення та факультети політології. Структура знання про політику Предмет політології як міждисциплінарної, багаторівневої науки. Рівні реального функціонування політології. Відмінності в розумінні та визначенні предмету політології та спеціалізованих політико-

управлінських дисциплін. Предмет та функції політичного аналізу. Предмет та функції політичного прогнозування Диференціація та інтеграція політологічних досліджень на сучасному етапі розвитку суспільства.

Тема 2. Політичний аналіз та політичне прогнозування як спеціалізовані політико-управлінські наукові дисципліни.

Взаємозв'язок політології і політичних субдисциплін в системі сучасного політологічного знання. Політичний аналіз і політичне прогнозування як окремі спеціалізовані політико-управлінські наукові та навчальні дисципліни. дисципліна та елементи сучасної політичної аналітики. Г. Ласуелл про предмет та функції політичного аналізу та політичного прогнозування в системі політичної аналітики. Гогвуд Б., Ган Л. щодо методів та процедур політичного прогнозування як структурного елементу політичної аналітики. Політичний аналіз та прогнозування як взаємообумовлені спеціалізовані дисципліни в цілісній системі фахової політичної аналітики.

Тема 3. Місце і роль політичного аналізу та політичного прогнозування в державному управлінні й місцевому самоврядуванні України.

Функціональні відмінності між теоретичною та прикладною політологією. Місце й роль політичного аналізу і політичного прогнозування в оптимізації політико-управлінської державної влади та органів самоврядування. Функції та основні принципи практичної реалізації політичного аналізу та політичного прогнозування як спеціалізованих політико-управлінських наукових дисциплін. А. Вілдавські про науку та мистецтво політичного аналізу та політичного прогнозування як спеціалізовану фахову діяльність суб'єктів наукового процесу підготовки політичних рішень.

Розділ 2. Основні етапи здійснення наукового політичного аналізу, прогнозування політичних подій, ситуацій і прийняття публічних політичних рішень

Тема 4. Інформаційне забезпечення реалізації політичного аналізу та політичного прогнозування.

Критерії формування інформаційного забезпечення. Джерела інформації й методи збору даних. Люди як джерела інформації. Д. Веймер і А. Вайнінг про загальні рекомендації стосовно організації та методик проведення інтерв'ю як найважливішого джерела інформації. Специфіка та зразок картки опитування стандартизованого інтерв'ю. Моніторингові (трендові) опитування. Спостереження. Кількісні та якісні методи. Попередній системний аналіз об'єкта. Висування робочих гіпотез. Формування вибіркової сукупності. Методи формування інформації. Визначення стратегії й особливостей етапів політичного аналізу.

Тема 5. Формулювання проблеми. Вибір й обґрунтування цілей, завдань й обмежень у політичному аналізі і політичному прогнозуванні.

Поняття "проблема" у концепціях Брайана Хогвуда і Льюїса Ганна. Основні фактори, що впливають на формулювання проблеми. Виміри проблеми. Девід Рочфорт і Роджер Кобб про основні категорії опису проблеми та їх найбільш типові опції. Дескриптивні визначення проблем, соціальних груп й індивідів. Соціальне конструювання цільових аудиторій, які істотно впливають на осіб, що приймають політичні рішення. Типові проблеми політичного аналізу: способи концептуалізації. Методи операціоналізації: розробка програми дослідження. Вимір у політичному аналізі: статистичні й соціологічні методи. Політично значимі цілі: субстанціональні й інструментальні. Інструментальні цілі як обмеження. Аарон Вілдавські, Р. Мертон про цілі як ключові етапи у політичному аналізі й правила типових форм заміщення цілей, що дають аналітиковим можливість сформулювати мету, завдання і критерії оцінювання з обліком практично значимих проблем.

Тема 6. Операціоналізація проблеми і процедура структурування вторинної інформації в політичному аналізі і прогнозуванні.

Сутність вторинної інформації та процесу операціоналізації проблеми в політологічних дослідженнях Сутність, специфіка та основні джерела процесу формування вторинної інформації. Взаємозв'язок між процесом формулювання політичної проблеми в політичному аналізі і процесом операціоналізації. Специфічні особливості та умови відбору методів і

процедур процесу операціоналізації проблеми в політичному аналізі та прогнозуванні. Характерні ознаки та різниця понять «спосіб» та «метод» як наукових інструментів операціоналізації проблеми в політичному аналізі і прогнозуванні. М.В. Туленков, Ю. Ж. Шайгородський щодо питань концептуалізації політичного управління в сучасному науковому просторі.

Тема 7. Політичні події й ситуації як вихідні об'єкти політичного аналізу і політичного прогнозування .

Поняття політичної події. Основні складові політичної події за Маклеландом і Е. Азаром: час, суб'єкт, об'єкт і предмет взаємодії. Процес створення бази подієвих даних: сутність і основні компоненти. Події й акції. Визначення значимих подій. Поняття політичної ситуації. Еволюція ситуаційного аналізу. Складові компоненти політичної ситуації (умови політичного життя, якісні й кількісні характеристики суб'єктів-учасників, просторовий і часовий фактор, відбиття ситуації в суспільній свідомості й психології через призму потреб і програм, ступінь впливу на функціонування політичної системи, результат політичної діяльності) і специфіка їхнього аналізу. Основні види аналізу політичної ситуації. Системний підхід у ситуаційному аналізі. Виявлення структури політичної ситуації. Аналіз факторів зовнішнього середовища ситуації. Івент-аналіз як метод аналізу політичних подій і ситуацій. SWOT – аналіз.

Тема 8. Публічні та державні політичні рішення як ключовий об'єкт політичного аналізу і політичного прогнозування.

Поняття публічного політичного рішення. Основні теоретичні підходи в аналізі процесу прийняття політичних рішень. Принцип зворотного зв'язку в процесі прийняття публічних політичних рішень. Багаторівневий характер прийняття політичних рішень. Найвідоміші схеми процесу прийняття політичних рішень. Їхні переваги й недоліки. Концепція маятникового характеру механізму прийняття державних рішень О. І. Соловйова. Спроби класифікації політичних рішень. Їх сильні й слабкі сторони. Проблеми комплексного підходу в прийнятті публічних політичних рішень.

Розділ 3 Сутність, природа та інструменти визначення політичних ризиків

Тема 9. Сутність, типи, соціальні функції проблеми оцінки та етапи прогнозування політичних ризиків в контексті управління майбутнім.

Системний аналіз політики як інструмент прийняття політичних рішень: недоліки та межі застосування. А. Вілдавські та Й. Дрор щодо характеристики недоліків системного аналізу політики. Політичний аналіз як спеціалізований науковий інструмент системного дослідження політичних проблем та прийняття легітимних політичних рішень. Сутність , основні підходи визначення, методи та процедури вимірювання й аналізу політичних ризиків. Базові властивості, типи, соціальні функції та оцінка політичних ризиків. Етапи та проблеми наукового аналізу та прогнозування політичних ризиків. Політичний моніторинг – системно організована сукупність спостережень за розвитком політичних процесів та ситуацій. Механізм визначення системи кількісних і якісних методів збору, аналізу даних. Методика обґрунтування експертно-аналітичних висновків і практично-політичних рекомендацій щодо подолання політичних ризиків.

Тема 10. Інституціональні політичні ризики в Україні.

Сутність та актуальність наукового політологічного дослідження імовірності виникнення інституціональних політичних ризиків. Специфічні особливості понять «інституалізація» та «інституціоналізація». Сутність категорії інститут. Ризик як соціально-політичне явище і наукове поняття. Поняття «політичний ризик». Сутність та специфічні особливості впливу політичних ризиків на політичне життя суспільства. Основні функції та актуальність використання інструментальних можливостей політичного аналізу та політичного прогнозування як спеціалізованих наукових інструментів в дослідження політичних ризиків. Особливості управління парламентськими ризиками в Україні. Політичні ризики функціонування інституту президенства в Україні. Політичні ризики в системі діяльності Кабінету Міністрів України. Основні проблеми та шляхи оптимізації імплементації

політичного аналізу та політичного прогнозування в системі державного управління та самоврядування України.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Міждисциплінарна, інтегративна природа політології, політичного аналізу та прогнозування .												
Тема 1. Міждисциплінарна, інтегративна, багаторівнева природа та предмет політології, політичного аналізу та політичного прогнозування.	18	4	4			10	15	1	1			13
Тема 2. Політичний аналіз та політичне прогнозування як спеціалізовані політико-управлінські наукові дисципліни.	18	4	4			10	14	1				13
Тема 3. Місце і роль політичного аналізу та політичного прогнозування в державному управлінні й місцевому самоврядуванні України.	18	4	4			10	15	1	1			13
Разом за розділом 1	54	12	12			30	44	3	2			39
Розділ 2. Основні етапи здійснення політичного аналізу, прогнозування політичних подій, ситуацій і підготовки публічних політичних рішень												
Тема 4. Інформацій-не забезпечення політичного аналізу.	16	4	4			8	14	1				13
Тема 5. Формулювання проблеми. Вибір й обґрунтування цілей, завдань й обмежень у політичному аналізі.	16	4	4			8	14	1				13
Тема 6. Операціоналізація проблеми і процедура структурування вторинної інформації в політичному аналізі і прогнозуванні.	12	2	2			8	14	1				13
Тема 7. Політичні	10	2	2			6	14	1				13

події й ситуації як вихідні об'єкти політичного аналізу і прогнозування												
Тема 8. Публічні та державні політичні рішення як ключовий об'єкт політичного аналізу і політичного прогнозування.	10	2	2			6	16	1	2			13
Разом за розділом 2	64	14	14			36	72	5	2			65
Розділ 3 Сутність, природа та інструменти визначення політичних ризиків												
Тема 9. Сутність, типи, соціальні функції проблеми оцінки та етапи прогнозування політичних ризиків в контексті управління майбутнім.	14	2	2			10	16	1	2			13
Тема 10. Інституціональні політичні ризики в Україні.	18	4	4			10	18	1	2			15
Разом за розділом 3	32	6	6			20	34	2	4			28
Усього годин	150	32	32			86	150	10	8			132

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Міждисциплінарна, інтегративна, багаторівнева природа та предмет політології, політичного аналізу та політичного прогнозування.	4	2
2	. Політичний аналіз та політичне прогнозування як спеціалізовані політико-управлінські наукові дисципліни.	4	2
3	Місце і роль політичного аналізу та політичного прогнозування в державному управлінні й місцевому самоврядуванні України.	2	
4	Інформацій-не забезпечення політичного аналізу	4	1
5	Формулювання проблеми. Вибір й обґрунтування цілей, завдань й обмежень у політичному аналізі.	2	
6	Операціоналізація проблеми і процедура структурування вторинної інформації в політичному аналізі і прогнозуванні.	2	
7	Політичні події й ситуації як вихідні об'єкти політичного аналізу Публічні політичні рішення як ключовий об'єкт політичного аналізу	4	
8	Публічні та державні політичні рішення як ключовий об'єкт політичного аналізу і політичного прогнозування.	4	1
9	Сутність, типи, соціальні функції проблеми оцінки та етапи прогнозування політичних ризиків в контексті управління майбутнім.	2	1
10	Інституціональні політичні ризики в Україні.	4	1
	Разом за 3 семестр	32	8

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денне	заочне

1	Розкрити актуальність вивчення політичного аналізу та політичного прогнозування для оптимізації політичного життя суспільства	8	14
2	Обґрунтувати причини та умови віднесення політичного аналізу та політичного прогнозування до політико-управлінських дисциплін	8	14
3	Охарактеризувати місце і роль політичного аналізу та політичного прогнозування в оптимізації політичного життя сучасної України.	8	13
4	Назвіть основні критерії формування інформаційного забезпечення політичного аналізу і політичного прогнозування	8	13
5	Обґрунтуйте на які три основні групи підрозділяється сукупність джерел інформації про політичні явища й процеси	8	13
6	Проілюструйте, на конкретних прикладах із політичного життя сучасної України, основні параметри політичної проблеми.	8	13
7	Охарактеризуйте основні правила формулювання проблеми.	9	13
8	Обґрунтуйте різницю, яка існує між явищами і поняттями «Спосіб» і «Метод» операціоналізації політичної проблеми..	9	13
9	Опишіть можливості застосування статистичних методів (кореляційного аналізу, кластера-аналізу) для обробки інформації про політичні події	10	13
10	Охарактеризуйте основні ознаки публічного політичного рішення	10	13
	Разом за 3 семестр	86	132

6. Індивідуальні завдання

не передбачено

7. Методи навчання

Курс організовано у формі лекційних та семінарських занять, проведення семестрової контрольної роботи. В рамках семінарських занять студенти обговорюють самостійно опрацьовані матеріали політики та види політичних рішень. У зв'язку із воєнним станом проведення лекцій та семінарів відбувається з використанням онлайн-платформи zoom, а екзамен буде проведена з використанням платформи Moodle.

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовуються поточний та підсумковий семестровий форми контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усної дискусії та проведення письмового опитування.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться у письмовій формі у вигляді семестрового екзамену. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі подовження **воєнного стану**, викликаного збройною агресією РФ проти України, здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти іспит у **дистанційній формі** на платформі Zoom і Moodle.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота											Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1			Розділ 2					Розділ 3			60	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	1 к/р			
10			30					10					

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 5 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Кількість балів	Критерії оцінювання
45-60	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-44	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал
26-30	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, виконання завдань до кожного практичного заняття, активна робота на практичних заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
21-25	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених та практичних занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.

16-20	Несистематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
11-15	Епізодичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на практичних заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-10	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та практичних занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Максимальна сума балів за екзамен складає **40**.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
35-40	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
29-34	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
18-28	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
10-17	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.

0-9	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.
-----	--

Максимальна сума балів за екзамен складає **40**.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Авксент'єв А. О. Навчальна дисципліна «Політологія» як інструмент громадянської освіти для сталого демократичного розвитку України // Парадигма вищої освіти в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: Матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 18 липня-28 серпня 2022 року. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 18-23.
2. Бабкіна О. В. Розвиток політології як науки та навчальної дисципліни: досвід національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова / О. В. Бабкіна // Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. – Серія 22. 2012. Вип. 7. – С. 5–9.
3. Бебік В. М. Базові засади політології, К. 2000. С. 5-25.
4. Бебік В. М. Політологія для політика і громадянина: Монографія. К.: МАУП, 2003. гл. 1.
5. Брандibuра І. Ю. Професійна підготовка фахівців з політології: досвід Англії та Уельсу: монографія. Львів: ВД «Панорама», 2018. 152 с. С. 29-85.
6. Ващенко К. Сутність та особливості політичного аналізу. Вісник Львівського Університету. Філософські науки. 2008. Вип. 11. С.169 -177.
7. Віннікова Н. А. Парадокси політичних рішень в епоху постдемократії: монографія. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. Розділ 2. Політичні рішення як домінанта політичного процесу. С. 38-86.
8. Горбатенко І. А. Розвиток політології як навчальної дисципліни: здобутки, проблеми, перспективи // Генеза. 2006. № 1. С. 129-133.
9. Громадська Н. А. Методологічні аспекти політичного аналізу // Державне управління. Наукові праці. 2017. Том 290. Вип. 278. С. 83-87.
10. Дженніфер Ріел, Роджер Мартін. Техніка ухвалення рішень. Як лідери роблять вибір / пер. з англ. Наталія Кошманенко. К. Наш формат, 2019. 248 с. Розд. 1 Інтегративне мислення. С. 19-32.; Розд. 2. Як ми робимо вибір. С. 33-56.; Розд. 9. Генерування можливостей. С. 154-188
11. Ермоленко А. Ціннісно-нормативне обґрунтування науки та моральна автономія суб'єкта. Філософська думка. 2009. №4. С. 30-49
12. Кальниш Ю.Г. Політична аналітика в державному управлінні: теоретико-методологічні засади: Монографія. К.: Видавець Паливода А.В. 2006
13. Кальниш Ю. Об'єкт, предмет і основні дефініції політичної аналітики в державному управлінні. Вісник НАДУ. 2005. С. 331-338.
14. Кальниш Ю. Формування теоретико-методологічних засад сучасної політичної аналітики в Україні. Вісник НАДУ. 2006. С. 167-176.
15. Качинська Н.О. Вибір стратегічного вектора іміджевої політики держави. Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. К.: Український центр політичного менеджменту. 2010. Вип. 19. С.349-359.
16. Квітка К. Політичні консультанти – політичні актори? Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України: Зб. Наук. Праць. К. 2009. Вип. 44. С. 135-144.

17. Климаська Л. Предмет політології // Політологія . Кн. Перша: Політика і суспільство / А. Колодій, Л. Климаська, Я. Косміна, В. Харченко. 2-е изд. перероб.. та доп..К., Ельга, Ніка-центр, 2003. С. 11-12.
18. Климаська Л. Методи та функції політології // Політологія . Кн. Перша: Політика і суспільство / А. Колодій, Л. Климаська, Я. Косміна, В. Харченко. – 2-е изд. перероб.. та доп..К., Ельга, Ніка-центр, 2003. С. 34-38.
19. Круглашов А. М. Розвиток української політології: час для нових завдань // Наук. Вісник Ужгородського університету. Серія Політологія, Соціологія, Філософія. 2009. Вип. 13. С. 336-342.
20. Колісниченко Н. Політика і державне управління як соціальні феномени. Н. Колісниченко // Державне управління та місцеве самоврядування. Зб. наук. Праць. Дніпропетровськ. ДРІДУ НАДУ.. 2012. Вип. 1(12). С. 28-38.
21. Лікарчук Н.В. Політичний аналіз як професія та наукова дисципліна Вісник КНУ ім. Т.Шевченка. Філософія. Політологія. 2006. №83/84. С.57-59.
22. Міхальов О. М. Парадигмальні зміни і процеси прийняття рішення нового часу / О. М. Міхальов // Прийняття рішень в індетермінованих умовах: проблеми, сучасні методи. Технології забезпечення ефективності: Мат-ли наук.- метод. семінару молодих учених нац.. акад. держ. упр. При Президентові України; 22 січня 2018р. / Під аг. Ред.. проф.. С. К. Хаджирадевої. Миколаїв: Емельянова Т. В. 2018. 267 с. С. 13 – 17.
23. Наумкіна С. Кожне суспільство має ту науку, яку хоче мати // Вісник Львівського ун-ту. Серія : Філософсько-політологічні студії. 2011. Вип. 1. С. 105–107..
24. Парсонс Вейн. Публічна політика: Вступ до теорії й практики аналізу політики: Пер. з англ..- К.: Вид. Дім „Києво-Могилянська академія”, 2006. 549 с. Ч.1.- С. 21-89.
25. Петренко І. І. Основні види аналізу державної політики. Вісник КНУ ім. Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. 2014. № 4 (118). С. 40–43.
26. Петренко І. І. Аналітичні центри як суб’єкти формування публічної політики: Монографія. К.: Видавець Вадим Карпенко, 2018. 360 с. Розділ 3. С.208-248.
27. Петренко І. І. Поняття, функціональне призначення та основні характеристики аналізу публічної політики // Гілея. Зб. наук. праць. 2017. Вип. 117(№2). С. 243-248.
28. Постригань Г., Олещук П. Практична політологія для студентів спеціальності 052 «Політологія» освітнього рівня «Бакалавр». К. 2021. Лекція № 4. Політичний аналіз.С. 57. – 76// http://philosophy.unev.kiev.ua/uploads/editor/ilmages/kafedry/politnauk/lecii_z_praktychnoi_politologii.pdf
29. Потульницький В. А. Теорія української політології: курс лекцій. К.Либідь, 1993. С. 10-17.
30. Письменний І. Синергетичні засади державного управління в умовах кризи. Актуальні проблеми державного управління: Зб. Наук. Пр. / Редол.: С.М. Серьогін (голов. Ред). Та ін. Д. : ДРІДУ НАДУ. 2009. Вип. 1 (35). С.3-10.
31. Ребкало В.А., Кальниш Ю.Г. Практикум з політичної аналітики в державному управлінні: Навч.– метод. посіб. К.: Вид-во НАДУБ 2005.
32. Росенко М. Політичні конфлікти в Україні. Віче. 2009. № 16. С. 23-26.
33. Рубанов В.В. Політичний аналітик і політична еліта : проблема рольових функцій у підготовці та прийнятті політичних рішень. Державне управління та місцеве самоврядування: Тези 7 Міжнар. наук. конгресу, 29 - 30 березня 2007 р. Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2007. С. 14-15.
34. Рубанов В. Політичний аналіз і аналіз політики: загальне й особливе. Політичний менеджмент. Наук. Журнал / голов. Ред.. Ю. Ж. Шайгородський. 009. № 6. С. 36-47.
35. Рубанов В. В. Теорія та методологія політичної аналітики: моногр. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2012. 236 с.
36. Рубанов В. В. Загальне та особливе у співвідношенні меж предметного поля політичного аналізу та аналізу політики. Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна «Питання політології». 2018. С. 6-15.
37. Рубанов В. В. Основні підходи визначення поняття «політична аналітика» та їх науково-практична цінність. Публічне управління ХХІ століття: синтез науки та практики: зб. тез ХІХ Міжнар. наук конгресу, 19 квітня 2019 р. Х.: ХарРІ НАДУ «Магістр», 2019. С. 32-34.
38. Рудич Ф. Політична наука чи політологія ? // Сучасна українська політика. Політики і політологі про неї. К. 2007. Вип. 10. С. 16-25.
39. Сазонов М. І. Предмет і методи політології // Політологія: навчальний посібник для вузів. Упоряд. Та ред. М. Сазонова. – Харків: Фоліо, 1998. С. 6-19.
40. Телешун С.О., Баронин А.С. Політична аналітика, прогнозування та політичні консультації. К.: Видавець Паливода А.В., 2001.

41. Теорія і практика політичного аналізу: Навч. посіб./ За заг. Ред. О.Л.Валевського, В.А.Рибкала. К. : Міленіум, 2003.
42. Тертичка В. Державна політика: Аналіз та здійснення в Україні. К.: Основа. 2002.
43. Dogan M. The Hybridization of Social Sciences Knowledge. 1996.: https://www.ideals.illinois.edu/bitstream/handle/2142/8090/librarytrendsv45i2l_opt.pdf?sequence=1)
44. Roskin M. Political science// Britannica Online Encyclopedia, 2016.: <http://www.britannica.com/topic/political-science>.
45. Rubanov, V.V. The Kharkiv University Faculty Members' Contribution to Framing up Theory and Methodology of Political Analytics. Eastern European Scientific Journal (Gesellschaftswissenschaften): Dusseldorf (Germany) : Auris Verlag, 2014, № 4. Pp. 145-153.
46. Rubanov V.V. Political expert as a self-sufficient party of political analytics. European science review, July-August. 2014, № 7-8. pp. 81-88.

Допоміжна література

1. Алексеев В. Держава та суспільство: пошук оптимальної моделі взаємовідносин.Актуальні проблеми державного управління: Зб. Наук.Пр. (Редкол.: С.М. Серьогін (голов. Ред.). Д. : ДРІДУ НАДУ. 2008. Вип. 3 (33). С.32-40.
2. Баронін А.С. Аналіз і прогноз у політиці та бізнесі: Курс лекцій. К.: Вид. Паливода А.В., 2005.
3. Валевський О.Л. Державна політика в Україні: методологія аналізу, стратегія, механізм впровадження: Моногр. К.: НІСД, 2001.
4. Вступ до аналізу державної політики: Навч. Посіб. / В.Романов, О.Рудік, Т.Брус. К.: 2001.
5. Коваленко А.О. Політичний аналіз і прогнозування. К.: Наук.Світ, 2002.
6. Левченко О.М. Професійний потенціал: регуляторні механізми інноваційного розвитку. Монографія. Кіровоград: Код–2009. 375с. (Розд. 1; Розд.2. С. 5-145).
7. Малахов В.Етичний кодекс ученого: аксіологія і прагматика. Вісник НАН України. 2009. №5. С.12-19.
8. Радченко О. Україна: фактори національного об'єднання. Ефективність державного управління. Зб. Наук. Пр. Львівського регіонального інституту державного управління при Президентові України. 2009. Вип. 18/19. С.77-84.
9. Романов В., Рудік О., Брус Т. Вступ до аналізу державної політики. К.: Основи, 2001.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Електронні адреси державних органів влади в Україні

1. <http://www.president.gov.ua> – Офіційне Інтернет-представництво Президента України
2. <http://rada.gov.ua> – Офіційне Інтернет-представництво Верховної Ради України
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал
4. <http://www.mfa.gov.ua> – Офіційне Інтернет-представництво Мін-ва закордонних справ України

Електронні адреси міжнародних організацій

5. <http://www.uia.org> – Представництва міжнародних організацій у мережі Інтернет.
6. <http://www.un.org> – Офіційне Інтернет-представництво ООН
7. <http://www.nato.int> – Офіційне Інтернет-представництво НАТО
8. <http://hub.coe.int> – Офіційне Інтернет-представництво Ради Європи
9. <http://www.osce.org> – Офіційне Інтернет-представництво Організації з безпеки і співробітництва в Європі
10. <http://www.aseansec.org> – Офіційне Інтернет-представництво Асоціації країн Південно-Східної Азії
11. <http://www.africa-union.org> – Офіційне Інтернет-представництво Африканського Союзу
12. <http://www.mercosur.int> – Офіційне Інтернет-представництво Південного спільного ринку (МЕРКОСУР)
13. <http://www.imf> - Офіційне Інтернет-представництво Міжнародного валютного фонду
14. <https://www.wto.org/> - Офіційне Інтернет-представництво Світової Організації Торгівлі

Електронні адреси глобальних клубів

15. <https://g20.org> - Офіційне Інтернет-представництво Групи 20

16. <http://www.bilderbergmeetings.org> – Офіційне Інтернет-представництво Більдерберзького Клубу
17. <http://www.clubofrome.org> – Офіційне Інтернет-представництво Римського клубу
18. <http://www.world-governance.org> – Офіційне Інтернет-представництво Форуму Нового Світового Урядування

Електронні адреси науково-дослідних установ

19. <http://www.niss.gov.ua> – Національний інститут стратегічних досліджень при Президентіві України
20. <http://www.ipiend.gov.ua> - Інститут політичних і етнонац. досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України
21. <http://www.fpif.org> – International Relations Center
22. <http://www.aiia.asn.au> – Australian Institute of International Affairs
23. <http://www.brookings.edu> – Brookings Institution
24. <http://www.cceia.org/index.html> – Carnegie Council on Ethics and International Affairs
25. <http://cisac.stanford.edu> – Centre for International Security and Cooperation
26. <http://csis.org> – Centre for Strategic and International Studies
27. <http://www.fpa.org> – Foreign Policy Association
28. <http://www.iiss.org> – International Institute for Strategic Studies
29. <http://www.chathamhouse.org.uk> – Royal Institute of International Affairs (Chatham House)
30. <http://www.isn.ethz.ch> – International Relations and Security Network
31. <http://www.sipri.org> – Swedish Institute of International Affairs
32. <http://www.transnational.org> – Transnational Foundation for Peace and Future Research
33. <http://www.usip.org> – United States Institute of Peace

Електронні адреси періодичних видань

34. <http://www.niss.gov.ua/catalogue/30/> – Науково-аналітичний збірник Національного інституту стратегічних досліджень при Президентіві України «Стратегічні пріоритети»
35. <http://www.grani.org.ua> – Науково-теоретичний і громадсько-політичний Альманах «Грані»
36. <http://www.gileya.org> – Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник»
37. <http://www.foreignaffairs.com> – «Foreign Affairs» – the leading magazine for analysis and debate of foreign policy , economics and global affairs.
38. <http://jia.sipa.columbia.edu> – Journal of International Affairs
39. <http://www.princeton.edu/jpia> – Journal of Public and International Affairs
40. <http://jwsr.ucr.edu/index.php> – Journal of World Systems Research
41. <http://gmbh.ewa.pub@gmail.com> – European science review
42. <http://gmbh.ewa.pub@gmail.com> – Austrian Journal of Humanities and Social Sciences
43. <http://editor@eesj.ru> – Eastern European Scientific Journal (Gesellschaftswissenschaften): Dusseldorf

Електронні адреси міжнародних рейтингових агентств

44. <http://www.bloomberg.com> – Офіційне Інтернет-представництво міжнародного рейтингового агентства Bloomberg
45. <http://www.fitchratings.com> – Офіційне Інтернет-представництво міжнародного рейтингового агентства Fitch
46. <http://www.standardandpoors.com> – Офіційне Інтернет-представництво міжнародного рейтингового агентства Standard & Poor's
47. <http://www.moody.com> – Офіційне Інтернет-представництво міжнародного рейтингового агентства Moody's

Електронні адреси сайтів світових статистичних і аналітичних даних

48. <http://www.worldometers.info> – World Population Clock
49. <http://www.citymetric.com>